

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย เนื่องจากเป็นภาคเศรษฐกิจที่สามารถทำรายได้ให้กับประเทศมหาศาล ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาการท่องเที่ยวได้มีการเจริญเติบโตอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ในช่วงปี พ.ศ. 2541-2555 นั้น ประเทศไทยมีรายได้ประชาชาติจากการท่องเที่ยวที่ได้รับจากโรงแรมและร้านอาหารเฉลี่ยคิดเป็น 176,976 ล้านบาทต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ 8.60 ของรายได้ประชาชาติทั้งหมด แสดงรายละเอียดในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 รายได้ประชาชาติจากการท่องเที่ยวในหมวดของการท่องเที่ยวและภัตตาคาร (Hotel and Restaurant Services) ในปี พ.ศ. 2541-2555

ปี	รายได้ประชาชาติ จากการท่องเที่ยว(ล้านบาท)	รายได้ประชาชาติ ทั้งหมด(ล้านบาท)	รายได้ประชาชาติ จากการท่องเที่ยว(%)
2541	124,068	1,479,061	8.39
2542	130,029	1,542,760	8.43
2543	136,521	1,623,284	8.41
2544	141,735	1,689,344	8.39
2545	147,976	1,782,584	8.30
2546	143,203	1,900,258	7.54
2547	160,794	2,015,816	7.98
2548	165,077	2,108,776	7.83
2549	188,210	2,172,237	8.66
2550	197,592	2,207,095	8.95
2551	200,624	2,263,396	8.86
2552	213,945	2,380,385	9.04

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557

ตารางที่ 1.1 รายได้ประชาชาติจากการท่องเที่ยวในหมวดของโรงแรมและภัตตาคาร (Hotel and Restaurant Services) ในปี พ.ศ. 2541-2555 (ต่อ)

ปี	รายได้ประชาชาติ จากการท่องเที่ยว(ล้านบาท)	รายได้ประชาชาติ ทั้งหมด(ล้านบาท)	รายได้ประชาชาติ จากการท่องเที่ยว(%)
2553	224,450	2,459,404	9.23
2554	234,955	2,538,423	9.41
2555	245,460	2,617,442	9.60
เฉลี่ย	176,976	2,052,018	8.60

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557

จังหวัดลำปางเป็นจังหวัดที่มีเอกลักษณ์ มีความโดดเด่นในเรื่องประเพณี วัฒนธรรมจึงทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาของจังหวัดลำปางมีแนวโน้มเจริญเติบโตมากขึ้นมา ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากรายได้ประชาชาติจากการท่องเที่ยวในหมวดของโรงแรมและภัตตาคารของจังหวัดลำปาง (Hotel and Restaurant Services) ในปี 2541-2555 พบว่ามีมูลค่าเฉลี่ยสูงถึง 251 ล้านบาท แสดงในตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.2 รายได้ประชาชาติจากการท่องเที่ยวในหมวดของโรงแรมและภัตตาคารของจังหวัดลำปาง (Hotel and Restaurant Services) ในปี พ.ศ. 2541-2555

ปี	รายได้ประชาชาติ จากการท่องเที่ยว(ล้านบาท)	รายได้ประชาชาติ ทั้งหมดของจังหวัดลำปาง(ล้านบาท)
2541	220	30,989
2542	226	30,112
2543	239	29,609
2544	252	31,734
2545	253	34,524
2546	224	35,407
2547	256	37,385
2548	239	39,085
2549	233	40,091

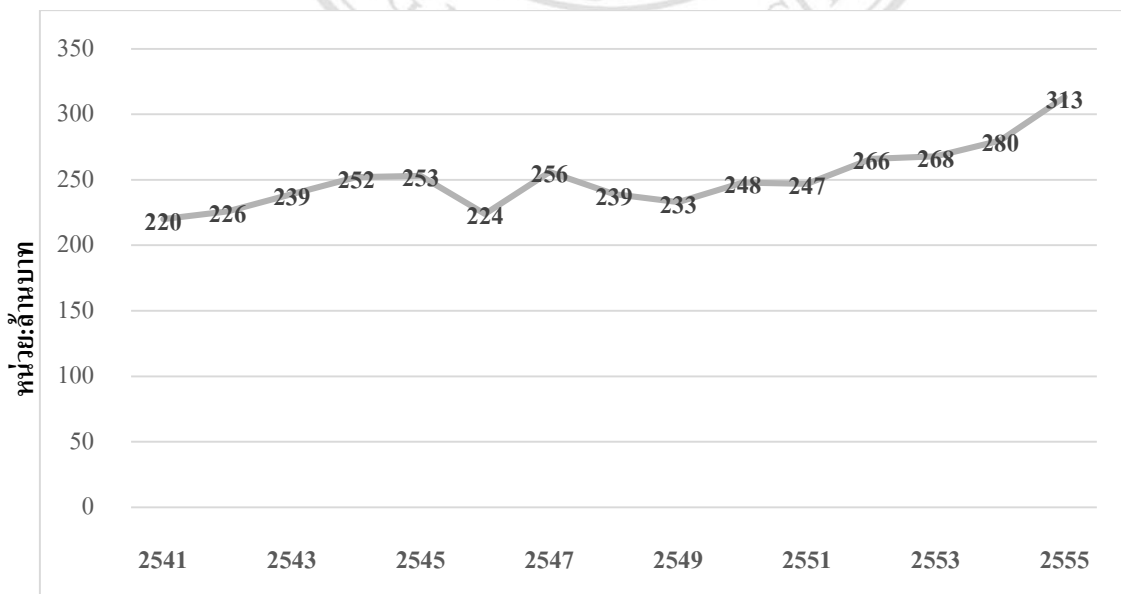
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557

ตารางที่ 1.2 รายได้ประชาชาติจากการท่องเที่ยวในหมวดของโรงแรมและภัตตาคารของจังหวัดลำปาง (Hotel and Restaurant Services) ในปี พ.ศ. 2541-2555 (ต่อ)

ปี	รายได้ประชาชาติ จากการท่องเที่ยว(ล้านบาท)	รายได้ประชาชาติ ทั้งหมดของจังหวัดลำปาง(ล้านบาท)
2550	248	41,431
2551	247	42,617
2552	266	52,806
2553	268	57,186
2554	280	59,567
2555	313	61,528
เฉลี่ย	251	41,605

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557

ทั้งนี้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดลำปางยังคงเติบโตสาเหตุหนึ่งมาจากการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน นอกจากนี้จังหวัดลำปางยังมีพันธกิจพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดให้มีมูลค่าทางเศรษฐกิจควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงสภาพเดิม ดังนั้นมูลค่ารายได้ประชาชาติจากการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางจึงเติบโตอย่างต่อเนื่องแสดงในภาพที่ 1 ดังนี้

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557

ภาพที่ 1.1 รายได้ประชาชาติจากการท่องเที่ยวในหมวดของการท่องเที่ยวและภัตตาคารของจังหวัดลำปาง (Hotel and Restaurant Services) ในปี พ.ศ. 2541-2555

เมื่อพิจารณาจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยือนจังหวัดลำปางพบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2553 – 2555 นั้นมีนักท่องเที่ยวเฉลี่ยสูงถึง 549,653 คน ในช่วงปี พ.ศ.2555 มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 50.48 เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2554 โดยส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 496,213 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 90 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด และเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจำนวน 53,440 คน คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 10 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด แสดงในตารางที่ 1.3 ดังนี้

ตารางที่ 1.3 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศที่ท่องเที่ยวในจังหวัดลำปาง ในปี 2553–2555

นักท่องเที่ยว	2553	2554	2555	จำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย ปี 2553-2555
ชาวไทย	400,905	444,477 (10.87)	643,256 (44.72)	496,213
ชาวต่างชาติ	50,224	33,745 (-32.81)	76,352 (126.26)	53,440
รวม	451,129	478,222 (6.05)	719,608 (50.48)	549,653

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว, 2557 หมายเหตุ: () ร้อยละการเปลี่ยนแปลง

จากการสำรวจของกรมการท่องเที่ยวเรื่องรายงานการสำรวจสัดส่วนพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศปี พ.ศ. 2555 พบว่า ร้อยละของประชาชนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปที่เดินทางท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ใช้เวลาไปกับกิจกรรมเชิงศาสนาและวัฒนธรรม รองลงมาคือการท่องเที่ยวทั่วไป

ตารางที่ 1.4 ร้อยละของประชาชนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปที่เดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามกิจกรรมที่ทำ ปี พ.ศ. 2555

กิจกรรม	ร้อยละ
ท่องเที่ยวทั่วไป	66.13
เชิงศาสนาและวัฒนธรรม	66.20
เกษตรกรรม	5.77
เชิงนิเวศและผจญภัย	2.71
เชิงสุขภาพและความงาม	0.82
นวดแผนโบราณ	0.31

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว, 2557

ตารางที่ 1.4 ร้อยละของประชาชนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปที่เดินทางท่องเที่ยว จำแนกตามกิจกรรมที่ทำ ปี พ.ศ. 2555 (ต่อ)

กิจกรรม	ร้อยละ
เล่น/ชมกีฬา	0.63
ดำน้ำตื้น/ลิก	0.76
นันทนาการ	0.96
พักผ่อนในที่พักหรือบ้านญาติ/ไม่ทำกิจกรรม	31.80
อื่น	4.48

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว, 2557

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดลำปางแบ่งตามรายงานการสำรวจสัดส่วนพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศปี พ.ศ. 2555 ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทได้แก่ 1.การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 2.การท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรมและ 3.กิจกรรมนันทนาการ/ทั่วไป สำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญในจังหวัดลำปางได้แก่ อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน อุทยานแห่งชาติขุนตาล อุทยานแห่งชาติถ้ำผาไทศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย อ.ห้างฉัตร แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม ได้แก่ วัดพระธาตุลำปางหลวง วัดพระแก้วดอนเต้า วัดศรีชุม วัดพระเจดีย์ขาว กิจกรรมนันทนาการ/ทั่วไป ได้แก่ ตลาดทุ่งเกวียน เขื่อนกิ่วลม อ.แม่เมาะ แสดงในตารางที่ 1.5 ดังนี้

ตารางที่ 1.5 แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดลำปาง

ทางธรรมชาติ	ทางประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม	นันทนาการ / ทั่วไป
1) อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน	1) วัดพระธาตุลำปางหลวง	1) ตลาดทุ่งเกวียน
2) อุทยานแห่งชาติขุนตาน	2) วัดพระแก้วดอนเต้า	2) เขื่อนกิ่วลม อ.แม่เมาะ
3) อุทยานแห่งชาติถ้ำผาไท	3) วัดศรีชุม	
4) ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย อ.ห้างฉัตร	4) วัดพระเจดีย์ขาว	

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว, 2557

ในการศึกษาครั้งนี้สังเกตเห็นว่าวัดพระธาตุลำปางหลวงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่า ทั้งนี้เพราะวัดนี้ตั้งอยู่ที่ ต.ลำปางหลวง อ.เกาะคา จ.ลำปางอยู่ห่างจากตัวเมืองไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ราว 16 กิโลเมตร วัดตั้งอยู่บนเนินดินสูงภายในเมืองโบราณเวียงพระธาตุลำปางหลวงลักษณะเมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีกำแพงล้อมรอบ 3 ชั้น คูน้ำ 2 ชั้น มีประตูเมืองหลายประตู มีปรากฏชื่อเรียก 3 ชื่อ คือ ประตูหนองสูงทางด้านตะวันตก ประตูลับแลทางมุมเมืองด้านทิศใต้ตอนที่กำแพงเมืองด้านตะวันตกและด้านใต้มาต่อกัน และประตูดอกไม้ทางด้านใต้ซึ่งเป็นทางเข้าสู่บริเวณวัดพระธาตุลำปางหลวง ตัวเมืองตั้งอยู่บนที่ราบตอนลาดลงสู่แม่น้ำวังทางด้านตะวันออก โดยรอบเมืองเป็นที่ราบลุ่ม มีลำน้ำสำคัญ คือลำน้ำแม่ตาลและแม่แก้ว ภายในเมืองมีบ่อน้ำกลางเมืองเรียกว่า บ่อน้ำเลี้ยง ซึ่งเป็นบ่อน้ำโบราณและซากโบราณสถานหลายแห่ง วัดพระธาตุลำปางหลวงเป็นวัดคู่บ้านคู่เมืองลำปางมาแต่โบราณ ตามตำนานกล่าวว่าเริ่มมาตั้งแต่สมัยพระนางจามเทวี ในราวพุทธศตวรรษที่ 20 ตอนปลาย เป็นวัดไม้ที่สมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งของไทยคงมาด้วยสถาปัตยกรรมเก่าแก่มากมายนอกจากนั้นแล้ว พระธาตุลำปางหลวงยังเป็นพระธาตุประจำปีเกิดของคนปีฉลู ด้วยเริ่มสร้างในปีฉลูและเสร็จในปีฉลูเช่นกัน ฐานเป็นบัวลูกแก้วส่วนองค์เป็นทรงกลมแบบล้านนาภายนอกบุด้วยทองจังโก ยอดฉัตรทำด้วยทองคำมีลายสลักคูนเป็นลวดลายประจำยามแบบต่างๆ ลักษณะเจดีย์แบบนี้ได้ส่งอิทธิพลให้พระธาตุหริภุญไชยและพระบรมธาตุจอมทอง ภายในองค์พระเจดีย์บรรจุพระเกศาและพระอัฐิธาตุจากพระนลาฏข้างขวา พระศอด้านหน้าและด้านหลัง ที่ริ้วทองเหลืองรอบองค์พระธาตุมีรูปกระสุนปืนที่หนานทิพย์ช้างยิงท้าวมหายศปรากฏอยู่ (ที่มา:http://www.oceansmile.com/N/Lampang/Phatad_lampang.htm)

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นประกอบกับการที่ผู้วิจัยได้มีโอกาสไปท่องเที่ยววัดพระธาตุลำปางหลวง ผู้วิจัยจึงอยากศึกษาเรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อวัดพระธาตุลำปางหลวง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อแหล่งท่องเที่ยว วัดพระธาตุลำปางหลวง
- 1.2.2 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อแหล่งท่องเที่ยววัดพระธาตุลำปางหลวง
- 1.2.3 เพื่อศึกษาค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยของวัดพระธาตุลำปางหลวง อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประชาชนในพื้นที่จังหวัดลำปางที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและธุรกิจอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจขายของที่ระลึก ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจที่พักอาศัย สามารถใช้ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยนี้เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงกิจการเพื่อบริการนักท่องเที่ยวชาวไทย

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวในวัดพระธาตูลำปางหลวง อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved